

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล ให้เป็นโรงเรียนคุณภาพโดยกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศในครั้งนี้ ใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ตามแนวความคิดของ เคมมิส และมีคแทกการ์ท (Kemmis & McTaggart) ที่มีการดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนงาน (Planning) 2) การลงมือปฏิบัติ (Action) 3) การสังเกตผลการปฏิบัติงาน (Observation) 4) การสะท้อนกลับต่อการปฏิบัติงาน (Reflection) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพคือ การศึกษาปรากฏการณ์สังคมจากสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริงในทุกมิติ เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์กับสภาพแวดล้อมนั้นเป็นการแสวงหาความรู้โดยเน้นความสำคัญของข้อมูล กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนคู่จันวิทยาคม อ.แก่งคำเขื่อนแก้ว จ.พิจิตร โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อสร้าง พัฒนา และทดลองใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นโรงเรียนคุณภาพโดยกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศ มีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การได้มของรูปแบบ

การร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลให้เป็นโรงเรียนคุณภาพโดยกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศ โดยการสังเคราะห์เอกสาร และเตรียมนำไปทดลองใช้ และตรวจสอบต้นร่างรูปแบบโดยอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อหาคุณภาพของรูปแบบและปรับแก้ไข และนำร่างรูปแบบการบริหารไปทดลองใช้และประเมินผลการใช้

2. การทดลองใช้รูปแบบ

- 2.1 กลุ่มตัวอย่าง การพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูล และพื้นที่ทำการศึกษา
- 2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 2.3 กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
- 2.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2.5 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
- 2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล การตรวจสอบความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของข้อมูล

การได้มาของรูปแบบ

การร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลให้เป็นโรงเรียนคุณภาพ โดยกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศ และเตรียมนำไปทดลองใช้

ขั้นที่หนึ่ง ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา หรือการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ และวิธีการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษาต้นแบบเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารเพื่อให้เป็นโรงเรียนคุณภาพ โดยกลยุทธ์ การปฏิบัติที่เป็นเลิศที่เคยมีผู้แสดงแนวคิด หรือทำการวิจัยไว้แล้ว ดังปรากฏในบทที่ 2 หน้าที่ 20 ถึง 113

ขั้นที่สอง สังเคราะห์แนวคิดจากเอกสาร และงานวิจัยของนักวิชาการ และนักการศึกษา ทั้งในประเทศ และต่างประเทศเกี่ยวกับ โรงเรียนคุณภาพ และวิธีการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษาต้นแบบเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารเพื่อให้เป็นโรงเรียนคุณภาพ โดยกลยุทธ์ การปฏิบัติที่เป็นเลิศ โดยดำเนินการสังเคราะห์แนวคิดจากเอกสาร และงานวิจัยของนักวิชาการ นักวิชาการทั้งในประเทศ และต่างประเทศเกี่ยวกับ โรงเรียนคุณภาพ รวมทั้งวิธีการบริหารโรงเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบที่มีผลงานดีเด่น มีกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหาร โรงเรียนได้อย่างมีคุณภาพดังที่กล่าวมาแล้วในขั้นที่หนึ่ง โดยเปรียบเทียบแนวคิด และงานวิจัย เกี่ยวกับ โรงเรียนคุณภาพของนักการศึกษาทั้งของไทย และต่างประเทศ และวิธีการบริหาร โรงเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบ เพื่อให้ได้ร่างรูปแบบการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล ให้เป็นโรงเรียนคุณภาพ โดยกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศ และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์เพิ่ม มากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้เดินทางไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 4 โรงเรียน โดย 2 โรงเรียน เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลที่มีผลงานดีเด่น เป็นที่ยอมรับของสังคมได้รับรางวัลจากการบริหารจัดการศึกษาจำนวนมาก และอีก 2 โรงเรียน เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลที่มีผลการ ประเมินยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพ ภายนอก และจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้น โดยศึกษาจากการสังเกตบริบททั่วไป ของโรงเรียน และการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และครูผู้สอนแล้วจึงนำมาสรุป ในการดำเนินการ ขั้นที่สองนี้ จึงเป็นการสังเคราะห์แนวคิดและงานวิจัยของนักการศึกษาทั้งใน และต่างประเทศ และผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบ รวมทั้งการหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา จากโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำตำบลผ่านกระบวนการสังเคราะห์แล้วนำมาสรุปได้ ดังตารางที่ 1 ตารางที่ 2 ตารางที่ 3 และตารางที่ 4

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพของนักวิชาการและนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพ	โกวิท วรพิพัฒน์	สุขวิช รังสิตพล	รุ่ง แก้วแดง	พนม พงษ์ไพบูลย์	สพจ. (โรงเรียนดีประจำตำบล)	กรมการศึกษาและการอบรม แห่งรัฐวิกตอเรีย ประเทศออสเตรเลีย	โพลแตก
1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	/	/	/	/	/	/	/
2. หลักสูตรสถานศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีสื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสม	/	/	/	/	/	/	/
3. อาคารสถานที่ บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อม เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน	/	/	/	/	/	/	/
4. โรงเรียน และชุมชนร่วมกันจัดการศึกษา	/	/	/	/	/	/	/
5. ครู และบุคลากร ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ	/	/	/	/	/	/	/
6. โรงเรียนมีผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับ	/	/	/	/	/	/	/
ของสังคม							

จากตารางที่ 1 แสดงว่าปัจจัยที่บ่งชี้โรงเรียนคุณภาพนั้น นักวิชาการ และนักการศึกษาเห็นว่ามี 6 องค์ประกอบ ดังปรากฏทางด้านซ้ายตั้งแต่ข้อ 1 - 6

ตารางที่ 2 การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพของนักการศึกษา และนักวิชาการทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพ	ออรุ่ง จันทวานิช	เบอรืกัถัน	เซอรืจโอรืวานันและคณะ	วุฒสและอรืถ
1. นักเรียรืนมีผลสัมฤททธีทางการเรียรืนที่ตี มีคุณธรรมจริยธรรมและคุณถักษณะอันพึงประสงค์	/	/	/	/
2. หลักศูตรสถานศึกษา และกระบวนการจัดการเรียรืนู้ที่มีคุณภาพ มีสื่อ และเทคโนโลยีที่เหมาะสม	/	/	/	/
3. อาคารสถานที บรยากาศและสิ่งแวดล่อมเอื้อต่อการเรียรืนู้ของนักเรียรืน	/	/	/	/
4. โรงเรียน และชุมชนร่วมม่อกันจัดการศึกษา	/	/	/	/
5. ครู และบุคลากร ใ้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ	/	/	/	/
6. โรงเรียนมีผลงานดีเด่นเ็นที่ขอมรับของชุมชน และสังคม	/	/	/	/

จากตารางที่ 2 แสดงว่าปจจัยบ่งชี้ความเป็นโรงเรียนคุณภาพเน็น ผลงานวิจัยแสดงผลบ่งชี้สอดคล้องกับแนวคิดสะท้อนถึงความตรงของตัวบ่งชี้ความเป็นโรงเรียนคุณภาพ

จากการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการบริหาร โดยกลยุทธ์ปฏิบัติที่เป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ
ในการบริหาร โรงเรียน สรุปลงได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารของสถานศึกษาต้นแบบ โดยกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)

รูปแบบ/ วิธีการบริหาร	นคร ดงเคหะพิภพ	สุขุมธ ปานะถึก	นิยม ชื่น	วิชัย ดิสดงส์	สำโรง ฤทธิพันธ์	จำเริญ ภชประเสริฐ	ธำรงค์ น่วมศิริ	มงคล สุกามณี	ศักรินทร์ สายนท์	มนต์ชัย ปานรูป
การบริหารเชิงกลยุทธ์	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
การบริหารแบบมีส่วนร่วม	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
การมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
การบริหารการศึกษาอย่างมี ระบบ	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
การพัฒนา และสร้างขวัญ กำลังใจให้ครูและบุคลากร	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
การสร้างเครือข่ายการมีส่วน ร่วมกับชุมชน	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/

จากตารางที่ 3 แสดงว่ากลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบมีองค์ประกอบของรูปแบบ 6 ประการตามที่ระบุไว้ด้านซ้าย
ของตาราง

ตารางที่ 4 สรุปวิธีการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนคุณภาพที่มีผลงานดีเด่น และโรงเรียนที่ผลการบริหารไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก

การปฏิบัติของโรงเรียน	โรงเรียน คุณภาพที่มี ผลงานดีเด่น	โรงเรียนที่ไม่ผ่าน การรับรอง มาตรฐาน
1. การบริหารเชิงกลยุทธ์		
1.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ทั้งสภาพแวดล้อมภายนอก และสภาพแวดล้อมภายใน (SWOT Analysis)	/	/
1.2 การประเมินสภาพสภาพของโรงเรียน	/	/
1.3 การจัดวางทิศทางของโรงเรียน (กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์)	/	/
1.4 การกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน	/	/
1.5 การปฏิบัติงานตามกลยุทธ์	/	/
1.6 การติดตามผลการปฏิบัติงาน และการประเมิน ผลสำเร็จของโรงเรียน	/	/
2. การบริหารแบบมีส่วนร่วม		
2.1 มีการแต่งตั้งคณะทำงาน และมอบหมายงาน ตามโครงสร้างการบริหารงาน	/	/
2.2 มีการสื่อสารเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ตามโครงสร้าง การบริหารงานอย่างชัดเจน	/	/
2.3 มีการระดมความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน ของโรงเรียนอยู่เสมอ	/	/
2.4 ครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัด การศึกษาของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการคิด และ ตัดสินใจในการดำเนินงานของโรงเรียน	/	/
2.5 ผู้บริหารโรงเรียนสร้างโอกาสในการมีส่วนร่วม ในการบริหารงานต่าง ๆ ของโรงเรียน	/	/

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การปฏิบัติของโรงเรียน	โรงเรียน คุณภาพที่มี ผลงานดีเด่น	โรงเรียนที่ไม่ผ่าน การรับรอง มาตรฐาน
3. การบริหารงานอย่างมีระบบ		
3.1 การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมีการวางแผน ในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาโดยมีเป้าหมายอย่างชัดเจน (Plan = P)	/	/
3.2 การปฏิบัติตามแผน ในลักษณะของการดำเนินงาน อย่างมีขั้นตอน (Do = D)	/	/
3.3 การตรวจสอบ มีการกำกับติดตาม ประเมินผล อย่างต่อเนื่องเป็นระบบ (Check = C)	/	/
3.4 ปรับปรุงการดำเนินงาน ถ้าพบว่าการดำเนินงาน ไม่เป็นไปตามเป้าหมายให้มีการวางแผนใหม่ เพื่อหาทาง พัฒนาการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้นต่อไป (Action = A)	/	/
3.5 มีตัวชี้วัด (KPI) ผลสำเร็จในการดำเนินงาน	/	/
4. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร		
4.1 ผู้นำเชิงวิชาการ ให้ความสำคัญในการพัฒนา คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู และการเรียนรู้ ของนักเรียน มุ่งมั่นตั้งใจที่จะหาวิธีการยกระดับคุณภาพ การจัดการศึกษา ของโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียน	/	/
4.2 ผู้นำเชิงนวัตกรรมและ ความคิดสร้างสรรค์ เป็นเอกลักษณ์สำคัญในการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	/	/
4.3 ผู้นำเชิงความเปลี่ยนแปลงใช้ความสามารถในการ กระตุ้นเพื่อนร่วมงานให้เกิดมุมมองใหม่ ๆ สร้างแรงบันดาลใจ ให้เกิดความตระหนักรู้เรื่องภารกิจในการทำงาน พัฒนาความสามารถของเพื่อนร่วมงานและทีมงานไปสู่ ระดับที่สูงขึ้น	/	/

ตารางที่ 4 (ต่อ)

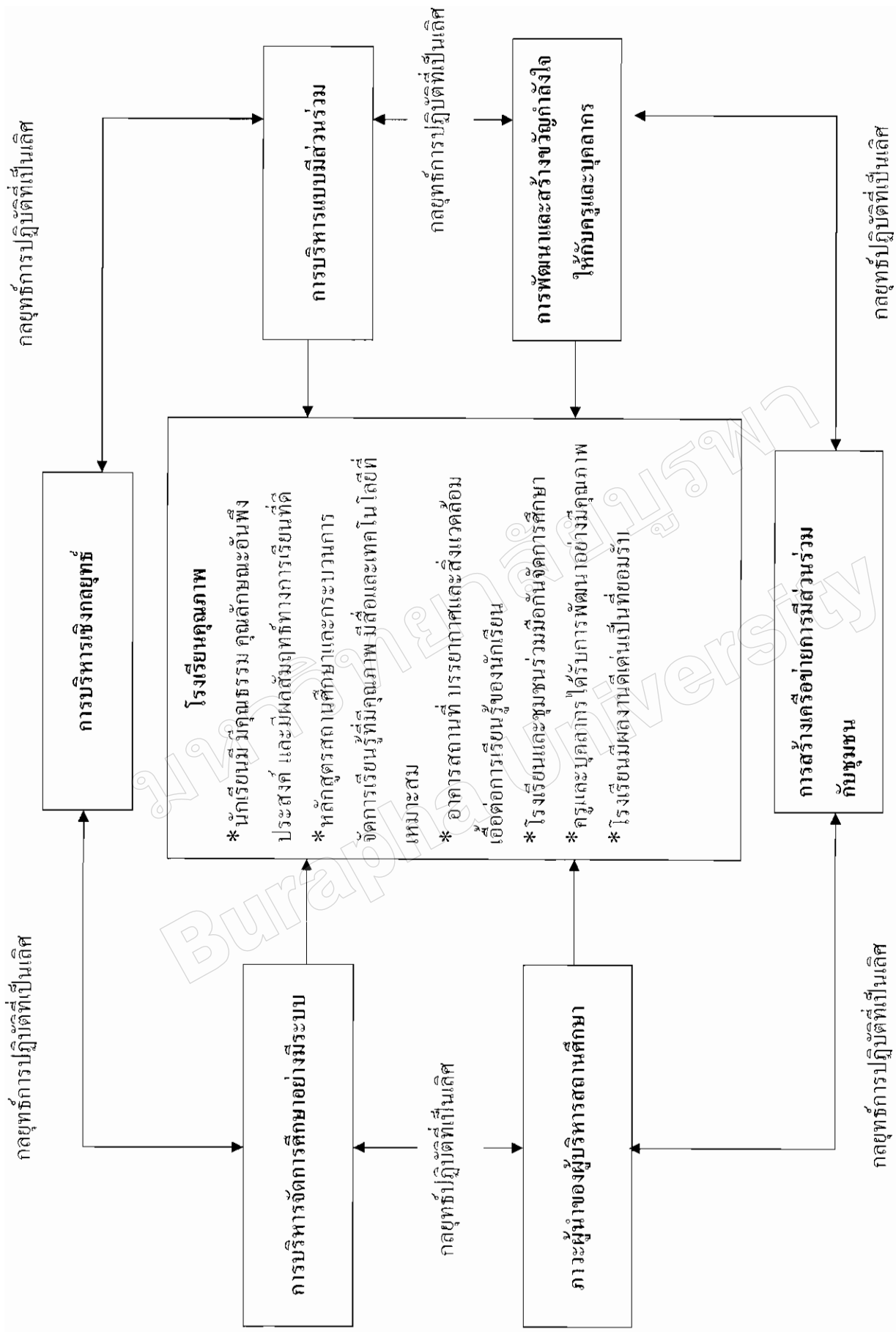
การปฏิบัติของโรงเรียน	โรงเรียน คุณภาพที่มี ผลงานดีเด่น	โรงเรียนที่ไม่ผ่าน การรับรอง มาตรฐาน
4.4 ผู้นำมุ่งความสำเร็จ มีการวางเป้าหมายที่ท้าทาย ความสามารถ ปรึกรุ่งการทำงานอย่างต่อเนื่อง มีเป้าหมายของความสำเร็จอย่างชัดเจน	/	/
4.5 ผู้นำเชิงจริยธรรม บริหารงานโดยยึดหลัก ในความดีความถูกต้อง ขยัน อดทน ซื่อสัตย์ จริงใจ อุทิศเวลาให้กับคุณภาพศึกษาของโรงเรียน เป็นแบบอย่าง ที่ดีให้แก่ครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	/	/
5. การพัฒนาและสร้างขวัญ และกำลังใจให้กับครู และบุคลากร		
5.1 ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมให้ครู และบุคลากร ได้พัฒนาตนเองโดยเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา ทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	/	/
5.2 ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนให้มีการนิเทศชี้แนะ และสอนงานให้กับครู และบุคลากรในการปฏิบัติงาน	/	/
5.3 โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุน ให้ครู และบุคลากรมีขวัญ และกำลังใจที่ดีอยู่เสมอ	/	/
5.4 ผู้บริหารโรงเรียน มีความเอาใจใส่ในการดูแล พัฒนาศักยภาพการจัดกระบวนการเรียน การสอนของครู อย่างต่อเนื่อง	/	/
5.5 ครูได้ศึกษาคูงานและเรียนรู้จากโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อเป็นประสบการณ์ในการเทียบเคียงมาตรฐาน ในการทำงานอยู่เสมอ	/	

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การปฏิบัติของโรงเรียน	โรงเรียน คุณภาพที่มี ผลงานดีเด่น	โรงเรียนที่ไม่ผ่าน การรับรอง มาตรฐาน
6. การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมกับชุมชน		
6.1 โรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ต่อกัน และจัดกิจกรรมร่วมกันอยู่เสมอ	/	/
6.2 โรงเรียนมีการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม ในการสนับสนุนการจัดการศึกษา เช่น คณะกรรมการ สถานศึกษา องค์กรภาครัฐ และเอกชน	/	/
6.3 โรงเรียนจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยร่วมมือกับเครือข่ายการมีส่วนร่วมชุมชนอย่างต่อเนื่อง	/	/
6.4 เครือข่ายการมีส่วนร่วมของชุมชนมีความภาคภูมิใจ ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน	/	/
6.5 โรงเรียนเป็นองค์กรที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนา ชุมชน	/	/

จากตารางที่ 4 แสดงว่าถ้าวิธีแสดงการบริหารจัดการทำให้โรงเรียนมีคุณภาพดีเด่น ได้จริงแล้วประเด็นสำคัญที่อาจมีผลต่อการมีคุณภาพดีเด่นได้แก่ การบริหารเชิงกลยุทธ์จำเป็นต้องมีการติดตามผล และประเมินผลสำเร็จของโรงเรียน การบริหารอย่างมีระบบจำเป็นต้องมีการตรวจสอบ กำกับ ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงการทำงานด้วยการมีตัวชี้วัด ในการเป็นผู้นำของผู้บริหารต้องมีลักษณะการเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรม และผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่จะทำให้เกิดแรงผลักดันในการบริหารให้สำเร็จ โดยเฉพาะในด้านขวัญและกำลังใจ ผู้บริหารควรเอาใจใส่ในการดูแลพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง โดยสร้างวิสัยทัศน์ด้วยการศึกษาคุณภาพจากสถาบันการศึกษาอื่น และต้องสร้างความเข้มแข็งด้วยการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม

ขั้นที่สาม ผู้วิจัยจัดทำร่างรูปแบบการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลให้เป็นโรงเรียนคุณภาพ โดยกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศ ที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยจากการดำเนินการในขั้นที่สองมาเป็นกรอบแนวคิดและนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบร่างรูปแบบ และปรึกษาผู้อำนวยการโรงเรียนภูพานวิทยาคมเพื่อเตรียมดำเนินการต่อไป ดังภาพที่ 31

ภาพที่ 31 รูปแบบการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลให้เป็นโรงเรียนคุณภาพโดยกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศที่นำมาทดลองใช้ที่โรงเรียนภูจานวิทยาคม อำเภอคำชะโนด จังหวัดยโสธร

การทดลองใช้รูปแบบ

กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive) ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูล ดังนี้ ฝ่ายบริหารของโรงเรียนประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการจำนวน 2 คน ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และและหัวหน้างานกิจการนักเรียนจำนวน 9 คน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 12 คน ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 4 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 3 คน ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น 1 คน และการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน ซึ่งผู้วิจัยได้รับความมั่นใจอย่างเต็มที่ในการดำเนินการวิจัย และการให้ความร่วมมือในครั้งนี้

การพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคำนึงถึงจรรยาบรรณของนักวิจัยว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ตัวผู้วิจัยคือเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญที่สุดในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลทุกคน ผู้วิจัยจะแนะนำตนเอง แจ้งวัตถุประสงค์ และจุดมุ่งหมายของการวิจัย วิธีการ และขั้นตอนของการดำเนินการ การเก็บรวบรวมข้อมูล บทบาทของผู้ให้ข้อมูลในแต่ละขั้นตอน การขออนุญาตบันทึกเสียง และบันทึกภาพในขณะดำเนินการวิจัย โดยผู้วิจัยให้ความมั่นใจต่อผู้ให้ข้อมูลทุกคนว่า ผู้วิจัยจะพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูลในทุกขั้นตอน และให้ความมั่นใจว่าการวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในระดับปริญญาเอก และเป็น การดำเนินงานทางวิชาการที่จะไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูลทุกคน และสถานศึกษาที่ใช้เป็นพื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้

พื้นที่ทำการศึกษา

ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ทำการศึกษาในครั้งนี้คือ โรงเรียนกุ้งพานวิทยาคม ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล และเป็น โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลกุ้งพาน อำเภอดำเนินแก้ว จังหวัดยโสธร เหตุผลที่เลือกโรงเรียนแห่งนี้เป็นพื้นที่สำหรับทำการศึกษาวิจัย ด้วยเหตุผล 1) เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลที่มีขนาดเล็ก และตั้งอยู่ในเขตชนบทตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2) ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการที่จะร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพที่สูงขึ้น และ 3) ผู้วิจัยสามารถเข้าไปในพื้นที่ได้อย่างสะดวกและสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างต่อเนื่อง

เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. การเตรียมตัวของผู้วิจัย เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นลักษณะการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้น ตัวผู้วิจัยจึงถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสังเกตด้วยตนเอง ผู้วิจัยจึงต้องมีการเตรียมตัวให้พร้อมที่จะดำเนินการในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

1.1 ศึกษา และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับ โรงเรียนคุณภาพ และกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศ

1.2 ศึกษา กระบวนการดำเนินงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart ประกอบด้วยกิจกรรมการวิจัยที่สำคัญ 4 ขั้นตอนหลักคือ 1) การวางแผนงาน (Planning) 2) การลงมือปฏิบัติ (Action) 3) การสังเกตผลการปฏิบัติงาน (Observation) และ 4) การสะท้อนกลับการปฏิบัติงาน (Reflection)

2. อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการลงพื้นที่เพื่อที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่

2.1 สมุดบันทึกภาคสนาม

2.2 เครื่องบันทึกเสียงที่ใช้อัดเสียงระหว่างการสัมภาษณ์ เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลได้โดยละเอียด

2.3 กล้องถ่ายภาพนิ่ง

2.4 กล้องถ่ายภาพวิดีโอ เพื่อเก็บข้อมูลโดยละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เป็นวิถีชีวิตในโรงเรียน และเกี่ยวข้องกับการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลให้เป็นโรงเรียนคุณภาพโดยกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศของ โรงเรียนกู่จานวิทยาคม

3. แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

4. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม แบบแผนพฤติกรรมที่เป็นวิถีชีวิตผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียน

กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ขั้นที่สี่ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความตั้งใจจะค้นหารูปแบบทางการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลให้เป็นโรงเรียนคุณภาพโดยกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยใช้กระบวนการดำเนินงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมี

ส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart, 1988) ประกอบด้วยกิจกรรมการวิจัยที่สำคัญ 4 ขั้นตอนหลักคือ 1) การวางแผนเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น (Planning) 2) การลงมือปฏิบัติตามแผน (Action) 3) สังเกตการณ์ (Observation) กระบวนการ และผลของการเปลี่ยนแปลง และ 4) การสะท้อนกลับ (Reflection) กระบวนการ และผลของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (องอาจ นัยพัฒน์, 2551, หน้า 243)

การดำเนินการทดลองพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลให้เป็นโรงเรียนคุณภาพโดยกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศในรอบที่ 1

ในการนำารูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลให้เป็นโรงเรียนคุณภาพโดยกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศ มาทดลองในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นัดหมายเพื่อปรึกษา และขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนกู่จานวิทยาคมในการนำารูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลให้เป็นโรงเรียนคุณภาพโดยกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศเพื่อนำไปทดลองใช้ในวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2555 ผู้อำนวยการโรงเรียนกู่จานวิทยาคมได้ศึกษารูปแบบการบริหารที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นจากการสังเคราะห์แนวคิด และงานวิจัยของนักการศึกษา นักวิชาการทั้งของไทย และต่างประเทศ ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนเห็นด้วยกับารูปแบบการบริหารที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นมา เพราะเป็นความประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียนอยู่แล้วในการที่จะพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น แต่ขอให้นำเข้าสู่ที่ประชุมครู และบุคลากร รวมทั้งขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนให้ได้รับความเห็นชอบก่อนจึงจะอนุญาตให้ดำเนินการได้ จากนั้นผู้อำนวยการโรงเรียนได้นำารูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลให้เป็นโรงเรียนคุณภาพโดยกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศเข้าสู่ที่ประชุม และบุคลากร ในวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2555 และให้ผู้วิจัยได้แนะนำตัวเองต่อที่ประชุม และนำเสนอารูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลให้เป็นโรงเรียนคุณภาพโดยกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศที่ผ่านการสังเคราะห์ว่ามีรายละเอียดอย่างไรบ้าง โดยผู้วิจัยได้แจ้งวัตถุประสงค์ และจุดมุ่งหมายของการวิจัย วิธีการ และขั้นตอนการดำเนินการทั้งหมดทุกขั้นตอน ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้นำารูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลให้เป็นโรงเรียนคุณภาพโดยกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นมาทดลองใช้เป็นรูปแบบในการปฏิบัติจริงได้ และในที่ประชุมได้ร่วมกันวางแผนการดำเนินการ โดยกำหนดเป้าหมาย และตัวชี้วัดความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลให้เป็นโรงเรียนคุณภาพโดยกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนกู่จานวิทยาคมที่เกิดขึ้นจากการที่คณะผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรได้ร่วมกันกำหนดขึ้นมา โดยการวิเคราะห์จากข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ของนักเรียนในปีการศึกษา 2554 ที่ผ่านมา ผลการประเมินตนเอง ผลการประเมินคุณภาพภายนอก และความคาดหวังในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สรุปได้ตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 เป้าหมาย และ ตัวชี้วัดการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลให้เป็นโรงเรียน
คุณภาพ โดยกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนภูจันวิทยาคม อำเภอคำเขื่อนแก้ว
จังหวัด ยโสธร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 28

การพัฒนาคุณภาพ ของโรงเรียน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย
1. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ และ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ดีขึ้น	- ร้อยละของจำนวนนักเรียน ที่ผ่านเกณฑ์ การอบรมคุณธรรม จริยธรรม และการประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรสถานศึกษา - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน 8 กลุ่มสาระ การเรียนรู้เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2554 และเป็นไปตามมาตรฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 28 - ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับ การดูแลช่วยเหลือตามระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียน - ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่มี พฤติกรรมไม่เหมาะสมตาม ระเบียบของโรงเรียน	นักเรียนผ่านการประเมิน ร้อยละ 95 ขึ้นไป นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้น ร้อยละ 5 นักเรียนได้รับการดูแล ช่วยเหลือตามระบบ ของโรงเรียนร้อยละ 100 และ นักเรียนกลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่ม มีปัญหาลดลงเหลือเพียง ไม่เกินร้อยละ 20 นักเรียนที่มีพฤติกรรม ไม่เหมาะสมลดลงเหลือ ไม่เกินร้อยละ 5

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การพัฒนาคุณภาพ ของโรงเรียน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย
1. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ และ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ดีขึ้น	- ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่มี ส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม เพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์	นักเรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมร้อยละ 95 ขึ้นไป
2. โรงเรียนมีหลักสูตร สถานศึกษา และ กระบวนการจัดการ การเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ	- โรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษา ที่เป็นไปตามหลักการ และ จุดหมายของหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน 2551 และสอดคล้อง กับความต้องการของท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง - ครู และบุคลากร ได้รับการพัฒนา ในด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ - ร้อยละของจำนวนครู และ บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ ในการจัดการเรียนรู้ได้จัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้ - ร้อยละของจำนวนครู และ บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ ในการจัดการเรียนรู้ ผลิตสื่อ/ นวัตกรรม/ เทคโนโลยี เพื่อใช้ ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ของนักเรียน	ร้อยละของครู บุคลากร มีส่วนร่วมในการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา ร้อยละ 100 ครู และบุคลากร ได้รับ การพัฒนาโดยการอบรม/ สัมมนา/ ศึกษาดูงาน อย่างน้อย 3 ครั้ง/ ภาคเรียน จำนวนครูและบุคลากร ร้อยละ 100 มีการจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวนครูและบุคลากรร้อย ละ 100 ผลิตสื่อ/นวัตกรรม/ เทคโนโลยีอย่างน้อย 3 รายการ/ ภาคเรียน

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การพัฒนาคุณภาพ ของโรงเรียน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย
2. โรงเรียนมีหลักสูตร สถานศึกษา และกระบวนการ จัดการการเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียนมีการใช้ระบบ อินเทอร์เน็ตในการพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอน และการบริหาร จัดการศึกษา - ร้อยละของนักเรียนที่ได้ใช้ อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ และการสืบค้นข้อมูล 	<p>จำนวนครู และบุคลากร ร้อยละ 90 ใช้ประโยชน์ จากเทคโนโลยีของโรงเรียน และจำนวนนักเรียนร้อยละ 90 ใช้ประโยชน์จาก เทคโนโลยีของโรงเรียน จำนวนนักเรียน ได้ใช้ อินเทอร์เน็ต เพื่อการเรียนรู้ และการสืบค้นข้อมูลร้อยละ 95 ขึ้นไป</p>
3. โรงเรียนมีอาคารสถานที่ บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อม เอื้อต่อการเรียนรู้ ของนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียนมีอาคารเรียนและอาคาร ประกอบอย่างเหมาะสมต่อการ จัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการ การศึกษา - โรงเรียนมีบรรยากาศและ สิ่งแวดล้อมที่สะอาด ร่มรื่น สวยงาม ที่เกิดจากการมีส่วนร่วม ของครู บุคลากรและนักเรียน - โรงเรียนมีการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการพัฒนาบรรยากาศ และ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม 	<p>จำนวนห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และห้อง สำนักงาน เป็นไปตามเกณฑ์ มาตรฐานของโรงเรียน มัธยมศึกษา ร้อยละ 90</p> <p>จำนวนครู และนักเรียน ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนา บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 100</p> <p>จำนวนกิจกรรมอย่างน้อย 5 ครั้ง/ ภาคเรียน</p>

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การพัฒนาคุณภาพ ของโรงเรียน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย
3. โรงเรียนมีอาคารสถานที่ บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อม เอื้อต่อการเรียนรู้ ของนักเรียน	- โรงเรียนดำเนินการจัดกิจกรรม ที่ส่งเสริม และสนับสนุน ให้นักเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ ในโรงเรียน	จำนวนกิจกรรม 5 ครั้ง/ ภาคเรียน
4. โรงเรียนและชุมชนร่วมมือ กันจัดการศึกษา	- โรงเรียนร่วมมือกับคณะกรรมการ สถานศึกษาของโรงเรียนพัฒนา คุณภาพการศึกษา - โรงเรียนร่วมมือกับผู้ปกครอง นักเรียนพัฒนาคุณภาพของ นักเรียน	ประชุมคณะกรรมการ สถานศึกษาของโรงเรียน อย่างน้อย 2 ครั้ง/ ภาคเรียน ประชุมผู้ปกครองนักเรียน และผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting) อย่างน้อย 1 ครั้ง/ ภาคเรียน
	- โรงเรียนและชุมชนร่วมมือกันจัด กิจกรรมเพื่อสนับสนุนการศึกษา ของโรงเรียน และชุมชน - โรงเรียนสร้างเครือข่าย ความร่วมมือกับชุมชน ภาครัฐ และภาคเอกชน	จำนวนกิจกรรมอย่างน้อย 3 ครั้ง/ ภาคเรียน จำนวนเครือข่ายที่ร่วมมือกัน สนับสนุนการจัดการศึกษา ของโรงเรียนอย่างน้อย 2 เครือข่าย
5. ครู และบุคลากรได้รับ การพัฒนาอย่างมีคุณภาพ	- ร้อยละของครู และบุคลากร ผ่านการประชุม/ อบรม/ สัมมนา ในด้านการจัดการเรียนรู้	จำนวนครู และบุคลากร ที่ได้รับการพัฒนา ร้อยละ 100 โดยการประชุม/ อบรม/ สัมมนาอย่างน้อย 3 ครั้ง/ ภาคเรียน

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การพัฒนาคุณภาพ ของโรงเรียน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย
5. ครู และบุคลากรได้รับ การพัฒนาอย่างมีคุณภาพ	- ร้อยละของครูและบุคลากรที่ผ่าน การศึกษาดูงานจากโรงเรียน ต้นแบบ - ร้อยละของครู และบุคลากร ที่ได้รับการพัฒนาด้านการใช้ คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน - ร้อยละของครูและบุคลากรที่ได้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง การปฏิบัติงาน	จำนวนครูและบุคลากรที่ผ่าน การศึกษาดูงาน ร้อยละ 100 โดยศึกษาดูงานจากโรงเรียน ต้นแบบ 1 ครั้ง / ภาคเรียน จำนวนครูและบุคลากร ที่ได้รับการพัฒนา ร้อยละ 100 โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ ใช้คอมพิวเตอร์ และ อินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการ เรียนการสอน อย่างน้อย 1 ครั้ง/ ภาคเรียน จำนวนครูและบุคลากร ที่ได้รับการพัฒนาร้อยละ 100 โดยการจัดกิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง ปฏิบัติงาน 2 ครั้ง/ ภาคเรียน
6. โรงเรียนมีผลงานดีเด่น เป็นที่ยอมรับของสังคม	- รางวัลของโรงเรียนที่ได้รับตั้งแต่ ระดับจังหวัด หรือเขตพื้นที่ การศึกษา ขึ้นไป - รางวัลของนักเรียน ที่ได้รับตั้งแต่ ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ขึ้นไป	จำนวนอย่างน้อย 15 รางวัล/ ภาคเรียน จำนวนอย่างน้อย 3 รางวัล/ ภาคเรียน

จากตารางที่ 5 เป็นการวางแผนเพื่อกำหนดเป้าหมาย และตัวชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนภูพานวิทยาคม ในการวิจัยครั้งนี้เกิดขึ้นจากการระดมความคิดของผู้บริหาร ครู และบุคลากรในที่ประชุมและร่วมกันกำหนดขึ้นมา โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศจากกลุ่มงานต่าง ๆ ของโรงเรียนในปีการศึกษา 2554 ที่ผ่านมา และผลการประเมิน

คุณภาพการจัดการศึกษาทั้งภายใน และภายนอกของโรงเรียนเป็นข้อมูลพื้นฐาน และได้ร่วมกันวิเคราะห์ถึงความคาดหวังต่าง ๆ ที่ครู และบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และชุมชนต้องการให้เกิดขึ้นที่จะส่งผลให้โรงเรียนเมื่อได้รับการพัฒนาแล้วคุณภาพจะต้องดีขึ้นกว่าเดิม ได้ข้อสรุปเป็นเป้าหมาย และตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินการที่ใช้ในการวิจัยในการดำเนินการสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลให้เป็นโรงเรียนคุณภาพโดยกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนภูพานวิทยาคม จังหวัดยโสธร และนำมาทดลองใช้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) โดยผู้วิจัย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยมีผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้ขับเคลื่อนระบบการบริหารงานของโรงเรียน ผู้วิจัยร่วมกับผู้อำนวยการโรงเรียนนำเทคนิค A - I - C มาปรับประยุกต์ใช้ โดยเฉพาะในกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการประชุม การสื่อสาร ในองค์กร การแสดงความคิดเห็น และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมระดมพลังความคิดไปสู่ภารกิจอันยิ่งใหญ่ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยการดำเนินงานได้กำหนดระยะเวลาไว้ 1 ภาคเรียน โดยในการประชุมจะมีการกำหนดบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน ภูพานวิทยาคมไว้ ดังนี้ 1) ผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการ โรงเรียนเป็นผู้ขับเคลื่อนระบบการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกคน และกำกับติดตามการดำเนินงานตามโครงสร้างการบริหารโรงเรียนทั้งในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ การบริหารกิจการนักเรียน และการบริหารทั่วไป และกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนงาน/ โครงการ/ และกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้เข้าไปตามรูปแบบที่นำมาใช้ในการทดลองครั้งนี้ และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เข้าไปตามเป้าหมาย และตัวชี้วัดของการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนในครั้งนี้ อย่างมีประสิทธิภาพ 2) คณะครู และบุคลากรมีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และดำเนินงานตามแผนงาน/ โครงการ/ และกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้เข้าไปตามรูปแบบที่นำมาใช้ในการทดลองครั้งนี้ และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เข้าไปตามเป้าหมาย และตัวชี้วัดของการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนที่ทุกคนมีส่วนร่วมกันกำหนดขึ้นมาในครั้งนี้ และ 3) คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมีหน้าที่เป็นที่ปรึกษาในการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ และแผนพัฒนาโรงเรียนให้กับผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ กำกับติดตามการดำเนินงาน สนับสนุน และส่งเสริมในการดำเนินงาน/

โครงการ/ กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้เป็นที่ไปตามเป้าหมาย และตัวชี้วัดที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ที่ประชุมครู และบุคลากรได้ให้ความสำคัญต่อการนำรูปแบบไปทดลองใช้โดยกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานในรอบที่ 1 ได้กำหนดให้นำรูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลให้เป็นโรงเรียนคุณภาพกลยุทธการปฏิบัติที่เป็นเลิศมาทดลองใช้ในระหว่างวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2555 ถึงวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2555 ในรอบนี้จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับผลการดำเนินการของโรงเรียนในการนำ กลยุทธการปฏิบัติที่เป็นเลิศไปทดลองใช้ ได้แก่ 1) การบริหารเชิงกลยุทธ์ 2) การบริหารอย่างมีระบบตามวงจรคุณภาพ PDCA 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วม 4) การมีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 5) การพัฒนา และสร้างขวัญกำลังใจให้ครู และบุคลากร และ 6) การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมกับชุมชนว่าเป็นอย่างไร และทำการสรุปข้อมูลการดำเนินการในรอบที่ 1 ระหว่างวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2555 ถึงวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ.2555 ตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ตามวงจรการวิจัยปฏิบัติการของ Kemmis & McTaggart ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอนคือ 1) การวางแผน (Planning) 2) การลงมือปฏิบัติตามแผน (Action) 3) การสังเกต (Observation) กระบวนการ และผลของการเปลี่ยนแปลง และ 4) การสะท้อนกลับ(Reflection) กระบวนการ และผลของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

การดำเนินการทดลองพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลให้เป็นโรงเรียนคุณภาพโดยกลยุทธปฏิบัติที่เป็นเลิศในรอบที่ 2

ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูได้ร่วมกันกำหนดให้มีการดำเนินการ โดยนำผลการทดลองที่สร้างได้ในการดำเนินการไปแล้วในรอบที่ 1 และร่วมประชุมวางแผนการดำเนินงานในรอบที่ 2 ตามขั้นตอนของกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR)ตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart ต่อไป โดยเริ่มต้นจากวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2555 สิ้นสุดในวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2556 ในรอบนี้จะเป็นการศึกษาประสิทธิผลที่เกิดจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้หลังจากที่โรงเรียนภูพานวิทยาคมได้นำรูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลให้เป็นโรงเรียนคุณภาพ โดยกลยุทธการปฏิบัติที่เป็นเลิศมาทดลองใช้ ในระยะเวลา 1 ภาคเรียน เป็นการศึกษาประสิทธิผลของกลยุทธการปฏิบัติที่เป็นเลิศที่ทดลองใช้จากการดำเนินการในรอบที่ 1 ได้แก่ 1) การบริหารเชิงกลยุทธ์ 2) การบริหารอย่างมีระบบตามวงจรคุณภาพ PDCA 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วม 4) การมีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 5) การพัฒนา และสร้างขวัญกำลังใจให้ครู และบุคลากร และ 6) การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมกับชุมชนว่าจะส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดร่วมกันไว้ว่ามีผลเป็นอย่างไร ซึ่งประกอบไปด้วย 1) นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนที่ดี 2) หลักสูตรสถานศึกษาและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ 3) อาคารสถานที่ บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน 4) โรงเรียน และชุมชนร่วมมือกันจัดการศึกษา 5) ครู และบุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ และ 6) โรงเรียนมีผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับ เมื่อได้ดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. ใช้วิธีการศึกษาเอกสาร (Documentary Study) ของโรงเรียนในการบริหารเพื่อให้เป็นโรงเรียนคุณภาพ ได้แก่ ประวัติ และความเป็นมาของ โรงเรียน คู่มือครู แผนกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี มาตรฐานการปฏิบัติงานของ โรงเรียน และครู คำสั่งโรงเรียนตามโครงการบริหารงาน ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนและกลุ่มงานต่าง ๆ ปฏิทินปฏิบัติงาน รายงานการประเมินตนเองของโรงเรียน ผลการประเมินคุณภาพภายนอก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ข้อมูลที่แสดงถึงผลการพัฒนาโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เป็นต้น

2. ใช้วิธีการศึกษาจากวิธีการต่าง ๆ ตามแนวทางของการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์ (Interview) โดยผู้วิจัยกำหนดแนวคำถาม ซึ่งบรรจุหัวข้อเรื่องที่จะสอบถามตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดในการวิจัย ที่ผู้วิจัยจะกำหนดประเด็นต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้าว่าจะต้องซักถามในเรื่องใดบ้าง และซักถามให้ครบตามประเด็นที่กำหนดไว้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเพื่อมุ่งสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) โดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์เอง และเปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นรวมทั้งข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แล้วสรุปเป็นผลการสัมภาษณ์ในแต่ละประเด็น โดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ทั้งเป็นรายบุคคล และทำการสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม ดังนี้

2.1.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In – Depth Interview) หรือการสัมภาษณ์แบบมีจุดสนใจเฉพาะ (Focus Interview) เป็นการสัมภาษณ์ครั้งละหนึ่งคน และสัมภาษณ์กลุ่ม จนได้ข้อมูลเป็นที่พอใจ และเพียงพอแล้วจึงสัมภาษณ์คนอื่นต่อไป ในการสัมภาษณ์ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive) ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลมี ดังนี้

2.1.1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการ รวม 2 คน

2.1.1.2 ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

รวม 9 คน

2.1.1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน 3 คน

2.1.1.4 ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น 1 คน

2.1.2 การสัมภาษณ์กลุ่ม (Group Interview) เป็นการสัมภาษณ์กลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 6 คน และมัธยมศึกษาตอนปลาย 6 คน และกลุ่มผู้ปกครองนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 2 คน และมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 2 คน โดยการสัมภาษณ์พร้อมกันเป็นกลุ่มในเวลาเดียวกัน ในการการสัมภาษณ์แต่ละครั้งผู้วิจัยจะขออนุญาตบันทึกเสียงและภาพและทำการจดบันทึกสาระสำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทุกคน

2.2 การสังเกต (Observation) ใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) แต่เป็นการสังเกตแบบมีส่วนร่วมโดยไม่สมบูรณ์ (Incomplete Participant Observation) กล่าวคือผู้วิจัยจะเข้าร่วมกิจกรรมบ้างตามสมควร เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มที่ถูกสังเกต โดยมีผู้สังเกตใน 2 ประเด็น ดังนี้

2.2.1 สังเกตสภาพบริบททั่วไป ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ ได้แก่ อาคารสถานที่ บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อม และแบบแผนพฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นวิถีชีวิตประจำวันของครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน โรงเรียนภูพานวิทยาคม ได้แก่ การสังเกตการณ์มาโรงเรียน การมาปฏิบัติราชการ การปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน และการปฏิบัติงานตามคำสั่งต่าง ๆ ของโรงเรียน เป็นต้น การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น การประชุม การจัดกิจกรรมของครูและนักเรียน การมีส่วนร่วมของครู นักเรียน ชุมชนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน สังเกตปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู บุคลากร นักเรียน เช่น ผู้บริหารสถานศึกษากับครู ครูกับครู ครูกับนักเรียน ครูกับบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน กับนักเรียน นักเรียนกับบุคลากรทางการศึกษา

2.2.2 สังเกตเกี่ยวกับการบริหารเพื่อมุ่งสู่การเป็น โรงเรียนคุณภาพโดยวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ได้แก่ การบริหารเชิงกลยุทธ์ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารด้วยวงจรคุณภาพ PDCA ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การพัฒนาและสร้างขวัญกำลังใจให้กับครู และบุคลากร และการสร้างเครือข่ายกับชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสังเกตนี้ ผู้วิจัยผู้วิจัยจะทำการจดบันทึกข้อมูลที่ได้ และทำการสังเกตเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอาจมีการเปลี่ยนแปลง และเคลื่อนไหวตลอดเวลา และผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการอื่น ๆ เช่น จากการศึกษาเอกสาร จากการสัมภาษณ์ เป็นต้น และนอกจากการศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสังเกตแล้ว เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจะใช้การเงี่ยหูฟัง (Eavesdropping) คำสนทนาของผู้อื่น โดยผู้วิจัยไม่ต้องตั้งคำถามเอง แต่ผู้วิจัยจะนำข้อมูลมาตรวจสอบอย่างชัดเจนอีกครั้งเพื่อความถูกต้องอย่างสมบูรณ์

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบเครื่องมือวิจัย เป็นการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือ โดยการนำเครื่องมือในการวิจัยที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ รวมจำนวน 5 คน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ เพื่อพิจารณาความถูกต้องของเครื่องมือที่ใช้ และให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไข หากพบข้อบกพร่องผู้วิจัยจะนำเครื่องมือไปปรับแก้ แล้วส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิรวมจำนวน 5 คน ตรวจสอบเครื่องมืออีกครั้งหนึ่ง การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ ผู้วิจัยร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณามาเกณฑ์อย่างน้อยข้อหนึ่งข้อใด ดังนี้

1. มีคุณวุฒิปริญญาเอกทางการบริหารการศึกษา และหรือเป็นผู้สอนในสาขาวิชาการบริหารการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย
2. มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษาระดับพื้นฐาน และหรือบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีผลงานที่เกิดจากการบริหารเป็นที่ยอมรับ
3. มีคุณวุฒิปริญญาเอกทางกรวิจัย และเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในด้านการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลนับว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากในกระบวนการวิจัย โดยเฉพาะการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การจำแนกประเภทข้อมูล การเปรียบเทียบข้อมูล และการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย การจำแนกข้อมูลคือการจัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่ หรือเป็นชนิดตามลักษณะร่วมของข้อมูล วิธีการจำแนกข้อมูลได้แก่ การวิเคราะห์กลุ่มค่า (Domain Analysis) การจัดทำสาระบบงานประเภท (Taxonomy) และการวิเคราะห์เหตุการณ์ (Event Analysis) ส่วนการเปรียบเทียบข้อมูลคือ การแสวงหาความเหมือน และความแตกต่างที่มีอยู่ในคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของข้อมูลตั้งแต่สองชุดขึ้นไป เพื่อสร้างข้อสรุปที่ว่าด้วยลักษณะร่วม และความแตกต่างของข้อมูลสองชุดนั้น และการวิเคราะห์ข้อมูลอีกวิธีหนึ่งคือการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย ได้แก่ การประมวลความคิดขึ้นจากข้อมูลเชิงรูปธรรมเพื่อสร้างเป็นข้อสรุปซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรม นอกจากนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจะใช้วิธีพิเศษอื่น ๆ เข้ามาช่วย ได้แก่ การตีความข้อมูล (Interpretation) คือ การพยายามดึงความหมายที่แอบแฝงอยู่ หรือความหมายระดับลึก ทั้งนี้ลำพังข้อมูลที่แสดงให้เห็นไม่เพียงพอที่จะทำให้เข้าใจปรากฏการณ์ได้ การบรรยายข้อมูลแบบเข้มข้น (Thick Description) ช่วยให้ผู้วิจัยตีความได้ นอกจากนั้น การตีความต้องอาศัยบริบททางสังคม และวัฒนธรรมของปรากฏการณ์ประกอบด้วย เพราะความหมายของปรากฏการณ์อยู่ในบริบทนั่นเอง ส่วนการอธิบายสาเหตุ (Causal Explanation) คือ การเชื่อมโยงความสัมพันธ์

ระหว่างข้อมูลสองชุด โดยแสดงให้เห็นว่าข้อมูลชุดหนึ่งมีความสัมพันธ์ในลักษณะเป็นตัวกำหนดข้อมูลอีกชุดหนึ่ง การวิเคราะห์แบบนี้เป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลตามที่คุณวิจัยรับรู้และเข้าใจ (สุภางค์ จันทวานิช, 2552, หน้า 170 - 171)

การตรวจสอบความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของข้อมูล เพื่อให้ผลการวิจัยออกมาเป็นที่น่าเชื่อถือได้ ดังนี้

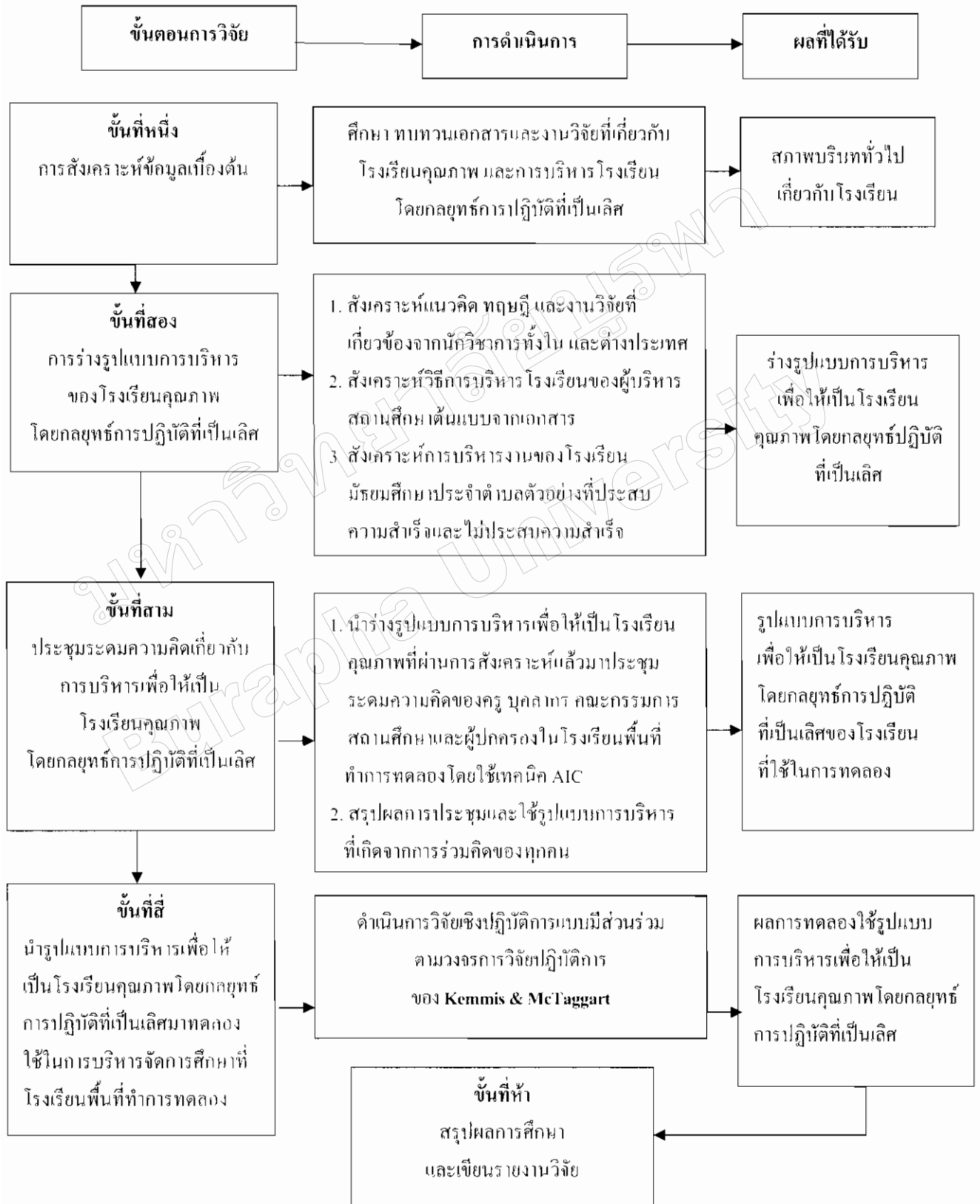
1. ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ตามวิธีการของการตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ หลักของการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าคือ การไม่ปักใจว่าแหล่งข้อมูลแหล่งใดแหล่งหนึ่งที่ได้มาตั้งแต่แรกเป็นแหล่งที่เชื่อถือได้แล้ว นักวิจัยจำเป็นต้องแสวงหาความเป็นไปได้ว่ายังมีแหล่งอื่นใดอีกบ้าง (สุภางค์ จันทวานิช, 2552, หน้า 32) ผู้วิจัยดำเนินการ 2 วิธีคือ 1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ วิธีการตรวจสอบคือ ตรวจสอบแหล่งของข้อมูลแหล่งที่มาที่จะพิจารณาในการตรวจสอบได้แก่ แหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคล แหล่งเวลาหมายถึงว่า ถ้าข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ แหล่งสถานที่หมายถึงว่า ถ้าข้อมูลต่างสถานที่กันจะเหมือนกันหรือไม่ แหล่งบุคคลหมายถึง ถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไป ข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ เช่น การสังเกตลักษณะการทำงานของครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเพื่อมุ่งสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ ในช่วงเวลา หรือสถานที่ที่ต่างกัน การสัมภาษณ์บุคคลกลุ่มต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารเพื่อมุ่งสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ และการสอบถามเกี่ยวกับทักษะ และวิธีการในการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเพื่อมุ่งสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนคู่จ่านวิทยาคมจากบุคคลกลุ่มต่าง ๆ 2) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) คือ การใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น การศึกษาถึงวัฒนธรรมการทำงานที่เป็นวิถีชีวิตประจำวันของครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน การศึกษาถึงแบบแผนการปฏิบัติงาน การบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้นักเรียน โดยวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาโดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาค้นคว้า การสัมภาษณ์ การสังเกต และการจดบันทึก เป็นต้น (สุภางค์ จันทวานิช, 2537, หน้า 129 - 130)

2. ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลโดยการนำข้อมูลกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบ (Member Checks) โดยผู้วิจัยนำข้อมูลหรือสิ่งที่ตีความจากข้อมูลกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียนคู่จ่านวิทยาคม จังหวัดยโสธรซึ่งเป็นพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา ตรวจสอบว่าตรงตามความหมายของผู้ที่ให้ข้อมูลหรือไม่

จากกระบวนการที่กล่าวมา สรุปเป็นขั้นตอนตามกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมี
ส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลให้เป็นโรงเรียนคุณภาพ
โดยกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ ดังภาพที่ 32

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ภาพที่ 32 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย